herpy

GEKONY

Northland green gecko

Naultinus grayii

Naultinus grayii to krępy, szmaragdowozielony i dzienny gekon z lasów i zarośli najdalej na północ wysuniętego regionu Nowej Zelandii. Rodzi żywe młode, dożywa około 20 lat i jest bardzo rzadko spotykany w niewoli. Hoduje się go tak samo jak pozostałe zielone gekony z Wyspy Północnej.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Gymnodactylus grayii; Hoplodactylus grayii; Naultinus grayi*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**8-10 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**20-30 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Lasy i łąki strefy umiarkowanej**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**50 × 50 × 100 cm** D × S × W dla 3 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**15-25 °C**
Miejsce wygrzewania	**25-30 °C**
Temperatura w nocy	**10-16 °C**
Wilgotność	**60-70%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady, owoce i nektar**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Żyworodny**
Wielkość miotu	**1-2 młodych**
Ciąża	**240-270 dni**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Bliski zagrożenia (NT)**

O gatunku

Naultinus grayii to krępo zbudowany, jaskrawozielony gekon z szarymi lub złocistymi wzorami wzdłuż grzbietu. Samce mają niebieski pas wzdłuż boku poniżej kończyn. Spód ciała jest jasnozielony, czasem z żółtawym odcieniem. Wnętrze pyska jest ciemnoniebieskie z czerwonym językiem, a gdy zwierzę czuje się zagrożone, otwiera szeroko pysk, by go pokazać. Zielone ubarwienie i aktywność w dzień są u gekonów rzadkością, bo w większości są one brązowe lub szare i aktywne nocą. W niewoli od czasu do czasu rodzą się żółte młode, ale zwykle zielenieją w ciągu pierwszych kilku lat.

Gatunek opisał w 1843 roku Thomas Bell, a nazwa upamiętnia Johna Edwarda Graya, kierownika działu zoologicznego British Museum. Przez pewien czas uważano go za część *Naultinus elegans*. Rozpoznaje się go po bardzo dużych, płaskich, wielokątnych łuskach na pysku przed oczami; dalej na głowie łuski są małe i ziarniste.

Osiąga do około 10 cm od pyska do kloaki i jest tym samym jednym z największych gatunków w rodzaju. Z ogonem mierzy do około 20 cm. Ogon jest długi i chwytny, obejmuje gałęzie jak piąta ręka, a zwierzę odrzuca go bardzo niechętnie. Masa ciała nie jest udokumentowana.

Zwierzęta dożywają około 20 lat, a w obrębie rodzaju zdarza się 30 lat lub więcej.

Występowanie i środowisko

Naultinus grayii występuje wyłącznie w Nowej Zelandii, w regionie Northland w północnej części Wyspy Północnej, na północ od Whangaroa. Miejscem typowym jest Bay of Islands.

Gatunek jest rzadki, a jego liczebność spada; podobnie jak u pozostałych przedstawicieli rodzaju populacje są rozdrobnione na niewielkie obszary. Nowa Zelandia nie zezwala na eksport dzikich zwierząt, więc zwierzęta w niewoli pochodzą ze starszych linii hodowlanych. Stwierdzenia poza obszarem zaznaczonym na mapie dotyczą zwierząt z niewoli.

> **Naturalny zasięg:** Nowa Zelandia.

ŚRODOWISKO

Naultinus grayii zamieszkuje nizinne lasy, zarośla i tereny podmokłe, zwłaszcza zarośla krzewów z rodziny mirtowatych manuka i kanuka. Zwierzęta spędzają większość czasu wysoko w listowiu, gdzie wygrzewają się na liściach i chowają w cień, gdy robi się zbyt gorąco. Dokładne granice wysokości i szczegóły rytmu rocznego nie są udokumentowane.

Northland ma łagodny, wilgotny, morski klimat z obfitymi opadami i nielicznymi chłodnymi nocami. Przedstawiciele rodzaju jedzą znacznie więcej wiosną i latem niż jesienią i zimą.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli samego *Naultinus grayii* jest skąpa, ale utrzymuje się go tak jak pozostałe zielone gekony z Wyspy Północnej. *Naultinus elegans* żyje tuż na południe od zasięgu tego gatunku, jest znacznie lepiej poznany w niewoli i ma takie same wymagania.

Naultinus grayii żyje w roślinności, dlatego terrarium powinno być wyższe niż szersze. Mała grupa złożona z jednego samca i dwóch samic potrzebuje co najmniej 50 × 50 × 100 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe terrarium daje zwierzętom znacznie lepszą możliwość wyboru między ciepłem a chłodem, słońcem a cieniem.

Urządź je żywymi roślinami o gęstym listowiu, w którym zwierzęta mogą się chować, np. *Coprosma* i *Pittosporum* w doniczkach, oraz gałęziami na różnych wysokościach aż pod sam sufit. Zwisająca *Tillandsia usneoides* to kryjówka, z której zwierzęta chętnie korzystają; używają też pustych w środku rurek bambusowych lub plastikowych zawieszonych blisko góry. Zapewnij dwa-trzy miejsca do wygrzewania i kryjówki na każde zwierzę, żeby żadne nie było spychane na bok. Podłożem może być gruba warstwa suchych liści.

Siatka na co najmniej trzech bokach i w suficie zapewnia dobrą wentylację i pozwala na naturalne wahania temperatury i wilgotności. Szkło i plastik zatrzymują UVB. Nigdy nie trzymaj razem różnych gatunków *Naultinus*, bo łatwo się krzyżują.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Wartości zaczerpnięto od *Naultinus elegans*. Temperatura otoczenia powinna przez cały rok mieścić się między 5 a 25 °C: około 15-25 °C w dzień i chłodniej zimą. Nocą temperatura powinna spadać do około 10-16 °C. Upał powyżej 30 °C jest groźniejszy niż chłód, a mróz jest śmiertelny.

Żarówka halogenowa tworzy miejsce do wygrzewania o temperaturze 25-30 °C w tym samym punkcie, na który pada światło UVB. Latem spot włącza się na dwie-trzy godziny rano i po południu, zimą na około godzinę rano i po południu. Nie ogrzewaj pomieszczenia zimą: chłodny okres z mniejszą aktywnością i niewielką ilością pokarmu lub jego brakiem jest częścią rytmu rocznego. Nigdy nie ustawiaj terrarium tak, by słońce świeciło do niego przez szybę, bo szybko się przegrzeje.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 60-70 %, o ile zwierzęta mogą same znaleźć wilgotniejsze miejsca w terrarium, np. w gęstym listowiu. Zbyt suche powietrze powoduje problemy z linieniem, a zastałe wilgotne powietrze sprzyja grzybicom i infekcjom dróg oddechowych. Dobra wentylacja jest więc równie ważna jak zraszanie.

Zraszaj listowie, żeby zwierzęta mogły zlizywać krople z liści, i pozwól roślinom przeschnąć między zraszaniami. Zawsze musi być dostępna świeża woda do picia. Mały system kropelkowy nad rośliną zapewnia równomierny dopływ kropel przez cały dzień.

OŚWIETLENIE I UVB

Jako dzienny gekon, który się wygrzewa, *Naultinus grayii* potrzebuje UVB. Na zewnątrz za siatką zwierzęta otrzymują je od słońca, ale w pomieszczeniu trzeba użyć świetlówki UVB (T5) przeznaczonej dla gadów. Celuj w indeks UV około 3-5 w miejscu wygrzewania, co odpowiada strefie Fergusona 3. Świetlówka musi świecić w tym samym miejscu, które ogrzewa spot, inaczej zwierzę nie wykorzysta światła UVB.

Zapewnij strefy cienia, żeby zwierzę mogło samo wybierać. Steruj oświetleniem za pomocą zegara dostosowanego do pór roku i zostaw noc ciemną.

ŻYWIENIE

W naturze przedstawiciele rodzaju chwytają latające owady, takie jak ćmy i muchy, a także pająki. Zlizują też nektar i spadź. Dieta składa się głównie z owadów uzupełnionych czymś słodkim.

W niewoli karmi się żywymi owadami, takimi jak muchy, ćmy, małe chrząszcze, pająki, świerszcze i szarańcza. Zwierzęta chętnie jedzą z małej miseczki papkę owocową, rozgniecionego banana i rozcieńczony miód. Owady karmowe z hodowli oprósza się preparatem wapniowo-witaminowym, a drobno posiekana sepia w małej miseczce jest dodatkowym źródłem wapnia. Witaminę D3 zwierzę wytwarza samo dzięki UVB.

Dorosłe zwierzęta karmi się od jednego do czterech razy w tygodniu: najczęściej w ciepłym okresie i rzadziej, gdy robi się chłodno. Ciężarne samice powinny dostawać więcej. Zwierzęta łatwo tyją, więc obserwuj uda, miednicę i nasadę ogona.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Naultinus grayii jest spokojny i powolny, poluje z zasadzki. Nie jest to zwierzę do częstego brania na ręce. Zagrożony otwiera szeroko niebieski pysk i może wydawać krótkie, skrzeczące lub szczekliwe dźwięki. Nigdy nie chwytaj go za ogon.

Zwłaszcza samce bywają bardzo agresywne wobec osobników swojego gatunku. Grupa złożona z jednego samca i dwóch samic sprawdza się, gdy jest wystarczająco dużo miejsca. Obserwuj relacje między zwierzętami i usuń agresywnego osobnika.

Przy oczach, kończynach i otworach usznych mogą siedzieć małe pomarańczowoczerwone roztocza. Są w zasadzie nieszkodliwe.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają wyraźne zgrubienia u nasady ogona oraz widoczne pory pod udami i przed kloaką; samicom brakuje jednego i drugiego. Samce mają ponadto niebieski pas wzdłuż boku. Młode rosną powoli i uzyskują ubarwienie dorosłych po kilku latach. Wiek i masa w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane, dlatego ramka nie podaje wartości.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja odbywa się zwykle wiosną. Najważniejszy dla skłonienia zwierząt do rozrodu jest naturalny rytm sezonowy temperatury, wilgotności i długości dnia. Podczas zalotów samiec podąża za samicą, liże ją i podgryza, zwykle w kark i okolice barków, aż pozwoli na kopulację. Drobne ślady ugryzień nie muszą więc oznaczać walki. Rozdzielaj zwierzęta tylko przy uporczywym ganianiu lub rzeczywistych obrażeniach.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Naultinus grayii nie składa jaj, lecz rodzi żywe młode. Samica rodzi dwa młode, rzadziej jedno. W Nowej Zelandii młode przychodzą na świat między kwietniem a październikiem, ale poza ojczyzną samica może rodzić w innych porach roku. Długość ciąży nie jest u tego gatunku pewnie znana; około 8-9 miesięcy przyjęto od *Naultinus elegans*.

Ciężarne samice więcej się wygrzewają i przemieszczają między ciepłymi i chłodnymi miejscami. Dawaj im obfity pokarm i zapewnij swobodny dostęp do drobno posiekanej sepii. Po porodzie samica jest głodna: lekko ją zrosz i podawaj soczysty, bogaty w białko pokarm.

INKUBACJA

Inkubacji nie ma, ponieważ gatunek jest żyworodny. Podane w ramce 240-270 dni odpowiada ciąży trwającej 8-9 miesięcy. Matka sama reguluje temperaturę zarodków, przemieszczając się między słońcem a cieniem, dlatego przez cały ten okres terrarium musi mieć zarówno miejsce do wygrzewania, jak i chłodne, zacienione miejsca.

W ostatnich miesiącach niepokój samicę jak najmniej.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są samodzielne od urodzenia. Najbezpieczniej jest przenieść je do osobnego małego terrarium, gdy tylko zostaną znalezione, żeby dorosłe ich nie ganiały ani nie zjadły. Mogą tam pozostać przez mniej więcej pierwszy rok.

Odczekaj 1-2 dni z karmieniem, aż zużyją woreczek żółtkowy. Następnie przez pierwsze sześć miesięcy codziennie podawaj muszki owocowe, małe muchy domowe i inne drobne owady. Utrzymuj temperaturę równomiernie w zakresie 10-25 °C i zraszaj młode bezpośrednio, żeby dostały dość wody. Ręcznik papierowy jako podłoże ułatwia sprawdzenie, czy jedzą i oddają kał.

Zdrowie i częste błędy

Typowe problemy wynikają z niewłaściwych warunków:

- Zbyt wysoka temperatura, zwłaszcza upał powyżej 30 °C. Powoduje stres i może być śmiertelna dla gatunku z chłodnego klimatu.
- Zastałe, wilgotne powietrze, które sprzyja grzybicom i infekcjom dróg oddechowych. Zbyt suche powietrze powoduje problemy z linieniem.
- Niedobór wapnia i metaboliczna choroba kości, gdy brakuje UVB lub wapnia w pokarmie. Szkło i plastik między lampą a zwierzęciem zatrzymują UVB.
- Nadwaga, ponieważ zwierzęta w niewoli łatwo tyją.
- Stres i rany od ugryzień, gdy razem przebywa kilka zwierząt, zwłaszcza samców.
- Roztocza wokół oczu i kończyn, nieszkodliwe w małej liczbie.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon chudnie, nie je przez kilka tygodni poza okresem zimowym lub wydaje się osowiały.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.